

NORSKE ARKITEKTKONKURRANSER

Utgitt av Norske arkitekters landsforbund på oppdrag av Bodø kirkelige fellesråd

NR.
545
2021

Motto: «Samklang»
Atelier Oslo AS

Begrenset plan og designkonkurranse

«TILBYGG OG OMBYGGING AV BODØ DOMKIRKE»

Norske arkitekters
landsforbund

KORT OM KONKURRANSE- OPPGAVEN

Da Bodø domkirke ble planlagt, var det første gang i nyere tid at en domkirke skulle bygges i Norge. Arkitektene Blakstad og Munthe-Kaas hadde allerede tegnet post- og telegrafbygget i Bodø. Nå fikk de antatt sitt forslag til domkirke, «Katedral», og de ble også valgt som arkitekter for byens nye rådhus, som stod ferdig tre år etter domkirken. Slik fikk de sette sitt arkitektoniske preg på de viktigste kvartalene i den nye byen, det gjenoppreiste Bodø.

I stor grad ble Sverre Pedersens byplan i forbindelse med «Brente steds regulering» under siste krig fulgt. Den gamle Bodø kirke hadde hatt 1100 sitteplasser og var bygget i tradisjonell langskipsform. Fremtidsrettede mennesker planla den nye kirken ut fra nye forutsetninger: En ny tid skulle ha plass for flere funksjoner i kirkebygget, med rom også for andre aktiviteter enn gudstjenester og kirkelige handlinger. Med nye byggemetoder kunne man velge form og arkitektur som ble opplevd som temmelig radikal i samtiden, og som avstedkom store diskusjoner i byen. Allerede ved planleggingen av den nye kirken tok biskop, menighetsråd og byggekomité høyde for at det ville bli nødvendig med en utvidelse av kontorlokalene på et senere tidspunkt. I første byggetrinn fikk domprost og klokkekontorer, og menighetssøster og kirketjener fikk hver sin lille leilighet, slik det var vanlig i offentlige bygg i en tid med boligmangel. Man så for seg en tilsvarende fløy mot vest, med plass til flere kontorer, kjøkken og andre nyttige rom. I første omgang hadde man ikke økonomi til å fullføre det.

Siden har det gått 60 år. Underveis har det vært gjort noen forsøk på å ta opp igjen denne tanken. Nærmest kom man rundt 1980, da en fløy tegnet av arkitektfirma Blakstad og Munthe-Kaas i 1978 var ferdig planlagt, men ble utsatt i siste sving på grunn av pengemangel. Nå er denne tanken modnet og tatt opp igjen, for at vi skal kunne komme i møte noen av de åpenbare behov som kirken har, og få fullført kirkebygget. I mellomtiden har Bodø domkirke blitt fredet av Riksantikvaren (2002) på grunn av sine arkitektoniske og tidstypiske kvaliteter. Og mange endringer har skjedd i kirkens måte å arbeide på. Det skaper andre behov i dag enn man så for seg både på 1950-tallet og i 1980.

Tilbygg og ombygging av Bodø domkirke skal gi kirken aktivitetslokaler og publikumsfasiliteter, samt lokaler for sosialt og kulturelt arbeid for mange år framover. Grunnet fredningstiltaket er de ytre rammene i arkitektkonkurransen basert på Blakstad og Munthe-Kaas tegninger, men med nødvendige justeringer for å få den plass man trenger til nødvendige funksjoner. Fellesrådet ønsker at arkitekturen som nå kommer og supplerer det historiske bygget skal stå i vår samtid og peke framover.

RANGERING

KONKURRANSENS VINNER

Motto: «Samklang»

Atelier Oslo AS, Oslo

2.PREIMIE

Motto: «Hjerterom»

Carl-Viggo Hølmekbakk

arkitektkontor, Oslo

Langdalen arkitektkontor, Oslo

IKKE RANGERT

Motto: «Den lille portalen»

Architekturbüro Paul Böhm , Köln

Tandberg Arkitekter, Oslo

Kirken fra sørvest, 1960

Østfasaden, 1956

Frontfasaden, 1956

JURY

JURY

De innleverte utkastene er bedømt av en jury med følgende sammensetning:

Tom Solli

Daglig leder/Kirkeverge Menighetsrådet
Bodø domkirke
Juryens leder

Kyrre Kolvik

Sogneprest Bodø domkirke

Åshild Opøyen

Fellesrådet/Menighetsrådet Bodø
domkirke

Lars Raymond Holm

Fellesrådet/Menighetsrådet Bodø
domkirke

Live Gram

Sivilarkitekt MNAL, oppnevnt fra Norske
arkitekters landsforbund (NAL)

Sami Rintala

Arkitekt professor, oppnevnt fra Norske
arkitekters landsforbund (NAL)

Måns Davidson

Sivilarkitekt MNAL, Norske arkitekters
landsforbund, jurysekretær.

Utgitt av Norske arkitekters landsforbund
på oppdrag av Bodø kirkelige fellesråd

DEN NORSKE KIRKE

Bodø kirkelige fellesråd

Norske arkitekters
landsforbund

GJENNOMFØRING AV KONKURRANSEN

Konkurransen ble gjennomført som en begrenset plan- og designkonkurranse i henhold til bestemmelsene i Forskrift om offentlige anskaffelser del 4, kap. 31 Plan- og designkonkurranser og ble gjennomført med bistand fra Norske Arkitekters Landsforbund.

Konkurransen ble kunngjort på Doffin og på Norske arkitekters landsforbund (NAL) sin nettside 22. januar 2021, med frist for søknad om prekvalifisering 15.02.21. Det kom totalt inn 32 søknader om prekvalifisering og følgende tre arkitektteam ble valgt ut av en utvelgelsekomite:

- Atelier Oslo
- Carl-Viggo Hølmebakk og Erik Langdalen
- Tandberg Arkitekter AS og Architekturbüro Paul Böhm GmbH

Tidsplan for konkurransen

- Utlysning av konkurranse: 15.01.21
- Oppstartsseminar: 02.03.21
- Frist for å levere løsningsforslag: 01.06.21 kl. 12.00

Utkastene og navnekonvoluttene ble levert til Norske arkitekters landsforbund innen tiden. Mottak, registrering og håndtering av navnekonvolutter ble ivaretatt av konkurransesekretariatet i NAL slik at anonymiteten til konkurransedeltakerne ble ivaretatt, i tråd med bestemmelsene for plan- og designkonkurranser.

Konkurransutkastene ble vurdert av en kompetent fagjury og anonymitetsprinsippet er konsekvent blitt ivaretatt. Juryen gjennomførte seks jurymøter: 25. august, 31. august, 1. september, 8. september, 14. september og 15. september 2021. De innleverte utkastene ble stilt ut i Bodø domkirke fra 25. juni 2021. Resultatet av konkurransen ble offentliggjort oktober 2021. Hvert av teamene ble tildelt et honorar på 300 000,- eks. mva.

EVALUERINGSKRITERIER

LØSNINGSFORSLAGET VIL BLI EVALUERT ETTER EN HELHETSVURDERING BASERT PÅ FØLGENDE BEDØMMELSESKRITERIER I UPRIORITERT REKKEFØLGE:

1. FORHOLD TIL OMGIVELSENE OG STEDSTILPASNING

- God arkitektur, byggets evne til «formidling» av innholdet
- Samlet disponering av bygg samt forslag til overordnet utforming av tilgrensende områder
- Helhetlig logistikk, adkomstforhold og tilgjengelighet i anlegget
- Utforming av bygg i forhold til sol, utsikt og støy

2. ARKITEKTONISKE UTTRYKK OG FUNKSJONALITET

- Helhetlig arkitektonisk uttrykk, som har fredningsvedtaket/reguleringsbestemmelsene/dispensasjonsvedtaket som utgangspunkt, men som arkitektonisk står i vår samtid og peker inn i framtiden.

3. GOD PLANLØSNING OG FUNKSJONALITET

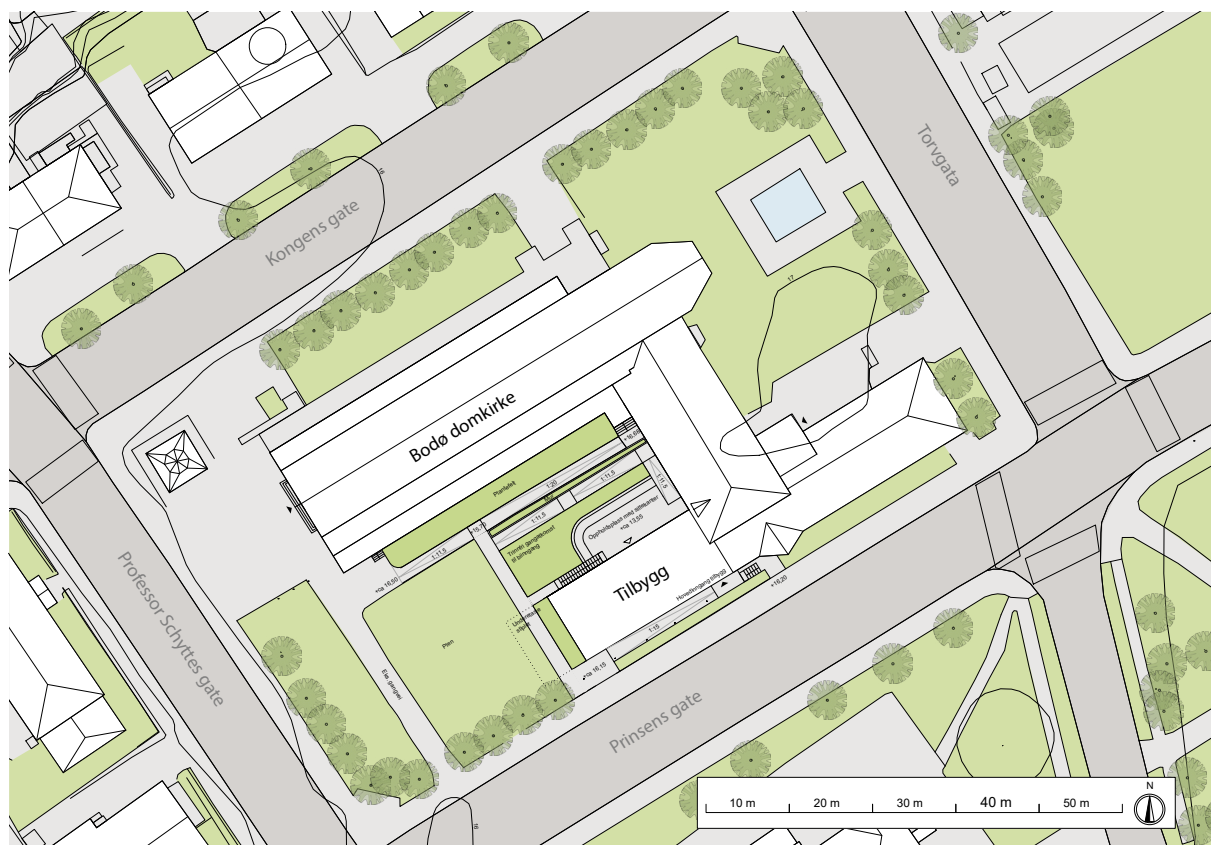
- Enkel orientering for brukere, besøkende og ansatte
- Tilfredsstillende eller mulighet å kunne lett oppnå forskriftskrav inkludert Universell utforming, energi, brann, rømningsveier mm. Dette er detaljer som ikke løses 100 % i en konkurranse, men må kunne løses i videre prosjektering
- Fleksibel funksjonalitet

4. GJENNOMFØRBARHET

- Arealeffektive løsninger
- Gjennomførbarhet innenfor økonomisk forsvarlige rammer

5. MILJØ -OG ENERGIKRAV

- Miljøvennlige og bestandige løsninger
- Robusthet i materialvalg og konstruksjoner

Illustrasjonsplan fra konkurransesgrunnlaget

Kirken sett fra hovedadkomsten med sidefløyen i bakgrunnen til høyre. Foto fra konkurranseprogrammet.

Parkarealet mellom kirkeskipet og Prinsens gate. Foto fra konkurranseprogrammet.

JURYENS GENERELLE VURDERINGER

Rammene i konkurransen er svært avgrenset. Bodø domkirke er for det første fredet både utvendig og innvendig. For det andre ble det nylig vedtatt en reguleringsplan med tilhørende juridisk bindende illustrasjonsplan for utvidelse av eksisterende bygg. Både fredningen og planen setter helt tydelige krav og klare begrensninger både for fotavtrykket til et nytt tilbygg og for endring av omliggende terreng. Til tross for disse strenge forutsetningene og forholdsvis begrenset romprogram (ca. 950 m²), er løsningene varierte.

Innenfor de strenge rammene viser to av forslagene gjennomarbeidede og interessante løsninger. Dessverre framstår det tredje forslaget som uferdig og forslaget mangler det faglige nivået juryen forventer i denne type konkurranse.

Bybilde, uterom og fasader

Det nye tilbygget er tenkt som en videreføring av den allerede eksisterende kontorfløyen, og det er en forutsetning i konkurransegrunnlaget at takvinkel og mønehøyde skal være den samme som på denne fløyen. *Hjerterom* og *Samklang* viderefører det lange, skiferkleddet taket og skaper åpenbart en sammenheng mellom nytt og gammelt, uavhengig av fasadeuttrykket ellers. *Den lille portalen* velger å bryte takflaten med et mellombygg i glass. Dette artikulere tydelig inngangssonen samtidig som det markerer et tydelig skille mellom gammelt og nytt. Juryen har lagt vekt på å finne en løsning som inngår som en integrert helhet med de eksisterende bygningene og har ikke tro på at en kontrasterende arkitektur vil være vellykket i denne situasjonen.

Alle utkastene forholder seg med stor grad av åpenhet mot omgivelsene. *Hjerterom* utviser ekstra stor omsorg til prosjektet som byutviklingsprosjekt ved blant annet å foreslå en plassdannelse mot Nordlandsmuseet.

Reguleringsplan og bygningsvern

Bodø er kåret til europeisk kulturhovedstad i 2024. Bodø kirkelige fellesråd ønsker at prosjektet skal være realisert innen utgangen av dette året. Det står i konkurransegrunnlaget at prosjektet skal forholde seg til gjeldende planer, nettopp for å tidsmessig muliggjør visjonen om ferdigstilling i kulturbyåret.

Det har derfor veiet tungt i kåring av vinnerutkastet at dette forholder seg til gjeldende reguleringsplan/ juridisk bindende illustrasjonsplan og til fredningen. Dette er særskilt knyttet til utforming og ikke minst gravedybder

for utvendig amfi. *Samklang* er det eneste av forslagene som forholder seg innenfor reguleringsplanen. Et av de øvrige forslagene beskriver i teksten at det kan justeres slik at det forholder seg til planen. I og med at dette ikke er vist, er det vanskelig å tenke seg at hovedgrepet kan bestå.

Alle løsningsforslagene vil kreve en fremtidig prosess mot vernemyndighetene for å få godkjent fasadeutformingene i nytt og eksisterende bygg. Når det gjelder *Den lille portalen* tror juryen at en slik prosess vil kunne bli lang og den vil mest sannsynlig føre til omfattende endringer.

Adkomst og bevegelser

Med bakgrunn i foreliggende planer er plassering av hovedinngang gitt. Alle forslagsstillerne velger å plassere heisen innenfor eksisterende bygningskropp og ikke i nybygget. Alle ønsker også å ta mest mulig av høydesprang mellom ute og inne på innsiden av yttervegg fremfor en lang rampe på utsiden.

Både *Hjerterom* og *Den lille portalen* søker å løse høydeforskjellen innvendig med en rampe i tillegg til heis. Rampeløsning gir et trangt inngangsparti pga. rampens krav til stigningsforhold. *Samklang* har tatt konsekvensene av dette og belager seg kun på heis. Det kan synes mindre inkluderende for bevegelseshemmede å måtte ta heis den lille meteren det medfører å komme opp på hovednivået. Likevel gir det såpass stor gevinst ift. romslighet og ryddig orientering at det synes som det beste grepet. I denne forbindelsen vil juryen påpeke at *Den lille portalen* presenterer en heisløsning der sjakten ikke ligger over hverandre i alle plan. Dette er dårlig håndverk.

Samklang og *Hjerterom* viser til et inngangsparti hvor det er lett å orientere seg og forstå den videre kommunikasjonsflyten – hele tiden med sikt til selve kirkebygget. *Den lille portalen* foreslår å skille mer mellom gammelt og nytt, mellom halvoffentlige og offentlige funksjoner. Dette kunne vært et godt grep dersom det var troverdig løst. Glassportalen oppleves mer som en barriere mellom nytt og gammelt og at det viktigste er orienteringen mot selve kirkebygget.

Kafé/kantine og kjøkken

En ny kafé/ kantine i det nye tilbygget vil bringe inn en ny og viktig funksjon til Bodø domkirke, både ift. intern bruk, men og ikke minst i forhold til henvendelsen mot offentligheten og et bredt spekter brukere.

Plasseringen av kafé/ kantine er lik i alle utkastene og alle har en klar henvendelse ut mot Prinsensgate. *Hjerterom* skiller seg ut fra de andre utkastene ved å legge kjøkkenet langs veggen mot selve kirkebygget og dermed hindre en nær visuell kontakt med selve kirkebygget. Den største ulikheten mellom forslagene kommer likevel mest til uttrykk når det gjelder grad av åpenhet til inngangspartiet. *Hjerterom* har totalt sette et svært stort fokus på åpenhet, også når det gjelder kaféen som i forslaget er helt åpen mot inngangssonen og blir en del av denne. Det er lett å se at det ved ulik bruk av kaféen kan skape utfordringer både iht. lyd og trekk. I *Den lille portalen* danner kjøkkenvolumet en avgrensning mot adkomstsonen og henvender seg som en mulig kiosk ut mot inngangspartiet. Her fremgår det ikke tydelig hvordan kommunikasjonsmønsteret vil bli da tegningsgrunnlaget ikke kan tolkes annet enn lite gjennomarbeidet. *Samklang* løser overgangen mellom inngangssone og kafé med en resepsjon, toalett og garderobe som man passerer for å komme inn i serveringsområdet. Dette gir tilstrekkelig grad av åpenhet samtidig som det er godt løst både med tanke på mulig avstengning ift. trekk og lyd.

Auditoriet, øvingsrom og møteplasser

Auditoriet er en av de viktigste funksjonene i det nye tilbygget. Det vil gi etterlengtet øvingssal for det varierte og veletablerte kormiljøet i Bodø domkirke. Plasseringen av auditoriet er mer eller mindre gitt av regulering og illustrasjonsplan, i underetasjen i det nye tilbygget. Terrenget utenfor auditoriet bearbeides som et amfi. Maks dybde for dette kommer frem av gjeldende planer. Amfiet gir utvendige bruksmuligheter i mellomrommet mellom nybygget og eksisterende menighetssal og katedralen. Viktigste er likevel muligheten amfiet fører til for nødvendig innslipp av dagslys til underetasjen.

Samklang og *Den lille portalen* viser auditoriet med vindusåpninger formgitt etter terrenghøydene utenfor. *Hjerterom* viser at gulvet i auditoriet ligger på samme nivå som nedre del av utvendig amfi, dvs. at det graves dypere for å bygge amfiet enn øvrige forslag. Løsningen knytter fint sammen inne og uterom, og gir en utvidet romopplevelse innvendig med mye dagslys og god visuell kontakt med selve kirkebygget. Det sørger også for gode rømningsmuligheter. Øvrige forslag må bearbeides for å sikre forsvarlig rømning. Løsningen som vises i *Hjerterom* er spennende, men utfordrer i for stor grad de gjeldende planene.

Øvingsrom, lager, publikumstoiletter er plassert i underetasjen under dagens kontorfløy og under Menighetssal. Alle utkastene ønsker å beholde krypten som øvingsrom. *Samklang* og *Den lille portalen* beholder plassering av dagens korridor under menighetssalen og man kan dermed beholde eksisterende inngang til krypten og beholde teknisk rom i dagens posisjon. Dette mener juryen virker fornuftig både antikvarisk og økonomisk sett. *Hjerterom* flytter korridoren ut mot yttervegg og må dermed etablere ny døråpning inn i krypten og flytte teknisk rom.

Kontorer

I prosessen videre må det drøftes nøyere om det skal prioriteres å etablere fullt så mange kontorer som romprogrammet angir, eller om arealet heller skal gi noen færre, men litt større kontorer. Det er også viktig å gi plass til funksjonelt personalrom/sosialsone, som eksklusivt disponeres av de ansatte. Alle forslagene legger kontorene til nåværende kontorfløy. Detaljene i utformingen av denne bør drøftes videre.

Samklang lar trafikken mellom ny hovedinngang og kontorfløy gå gjennom konfirmantsal eller menighetssal uten videre endringer her. Juryen tror det vil være et godt grep å lage en form for skillevegg i konfirmantsalen, slik at en trafikksonen skilles ut og rommet kan fungere som møterom uforstyrret av gjennomgangstrafikk.

Brann og rømning

Brann og rømning ble et viktig tema i juryens arbeid. Spesielt ble temaet drøftet ifb. rømning fra auditoriet og i hvilken grad konseptene generelt var godt tilrettelagt for rømning. Størrelsen på tilbygget vil ikke stille krav til brannseksjonering mellom kirkerommet og sidefløyen.

Alle tre forslagene har utfordringer når det gjelder branntekniske løsninger og rømning. *Hjerterom* har den enkleste muligheten for direkte rømning til det fri fra auditoriet, men vil med en løsning som tilfredsstillende reguleringsplanen har den samme utfordringen som de andre to forslagene.

Det er naturlig å se for seg at arealene i sidefløyen bør sprinkles og at man på den måten unngår brannceller og vil kunne oppnå åpne og fleksible løsninger i både *Samklang* og *Hjerterom*.

Juryen har engasjert en brannteknisk konsulent for å kvalitetssikre sine vurderinger.

«SAMKLANG»

VINNER

KONKURRANSENS VINNER

ATELIER OSLO AS

ATELIER OSLO AS, OSLO

Erik Lyche Solheim, Gunnar Sørås, Håkon Fånes,
Thale Haverkamp, Jonas Norsted, Marius Mowe
Nils Ole Brandtzæg, Thomas Liu

Rådgivere:

Brann:

SWECO NORGE AS, SARBSBORG

Nina Høm

Konstruksjon:

BOLLINGER+GROHMANN INGENIØRER AS, OSLO

Matthias Stracke

Akustikk:

RIEBER PROSJEKT AS, ASKER

Dag Rieber

Regulering:

SVERRE GLÅMSETER, OSLO

Eksisterende kontorfløy har et enkelt, horisontalt uttrykk, og er i likhet med resten av bygningskomplekset utført i pusset betong. I *Samklang* er fasaden på det nye tilbygget i pusset mur med vertikale vindusåpninger som tilfører et nytt uttrykk uten stor kontrast til kontorfløyens horisontalitet. De fasetterte, tredimensjonale vindusåpningene på tre av tilbyggets fasader, gir et enkelt lys/skygge-spill i fasaden og uttrykker større åpenhet til omgivelsen enn bygget ellers. Kontorfløyens eksisterende skiferkleddede takflate videreføres over det nye tilbygget og knytter disse volumene naturlig sammen til en helhet. Både materialbruk og formen på den nye fløyens fasadeuttrykk mener juryen svarer godt til konkurranseprogrammets ønske om å både spille på lag med fortiden og samtidig gi et uttrykk for vår tid.

Tilbygget henvender seg fint til omgivelsene og byen, ikke minst til Nordlandsmuseet rett over Prinsensgate som nylig er blitt bilfri. De vertikale vindusåpningene muliggjør at man kan kikke gjennom den nye fløyen og få et blick av selve katedralen. At de vertikale glassflatene gir utfordringer ift. solavskjerming/ varme, er forhold som er håndterbare uten å forringe uttrykket og må innarbeides i neste fase.

Hovedinngangen er plassert i det nye tilbygget, i overgang mot eksisterende kontorfløy. Inngangspartiet er fra utsiden enkelt og innbydende, og er tydelig artikulert i fasadene med et uttrykk gjenkjennbart fra eksisterende bygg. Det er liten

høydeforskjell mellom ute og inne som løses med et par trinn og rampe. Et halvtak kan vurderes i videre bearbeiding.

Innvendig er inngangssonen romslig og gir god oversikt og forståelse av hvordan man skal komme til de ulike funksjonene: kafé/ kantine, kontorer, auditoriet og øvingsrom. En stor glassflate mot nordvest setter tilbygget i sin rette kontekst, med utsikt rett mot katedralbygget. Overlys over trappeløp gir inngangssonen en ekstra fin karakter. Disken i adkomstområdet gir mulighet for menigheten til å ha en aktiv henvendelse mot de besøkende, og man kan lett tenke seg en variert bruk av dette arealet som resepsjon, arbeidsplass, billettsalg, utvidet servering m.m. At denne resepsjonsfunksjonen ligger i tilknytning til kjøkken/ kafé gjør at man kan ha lav bemanning til å fylle flere funksjoner.

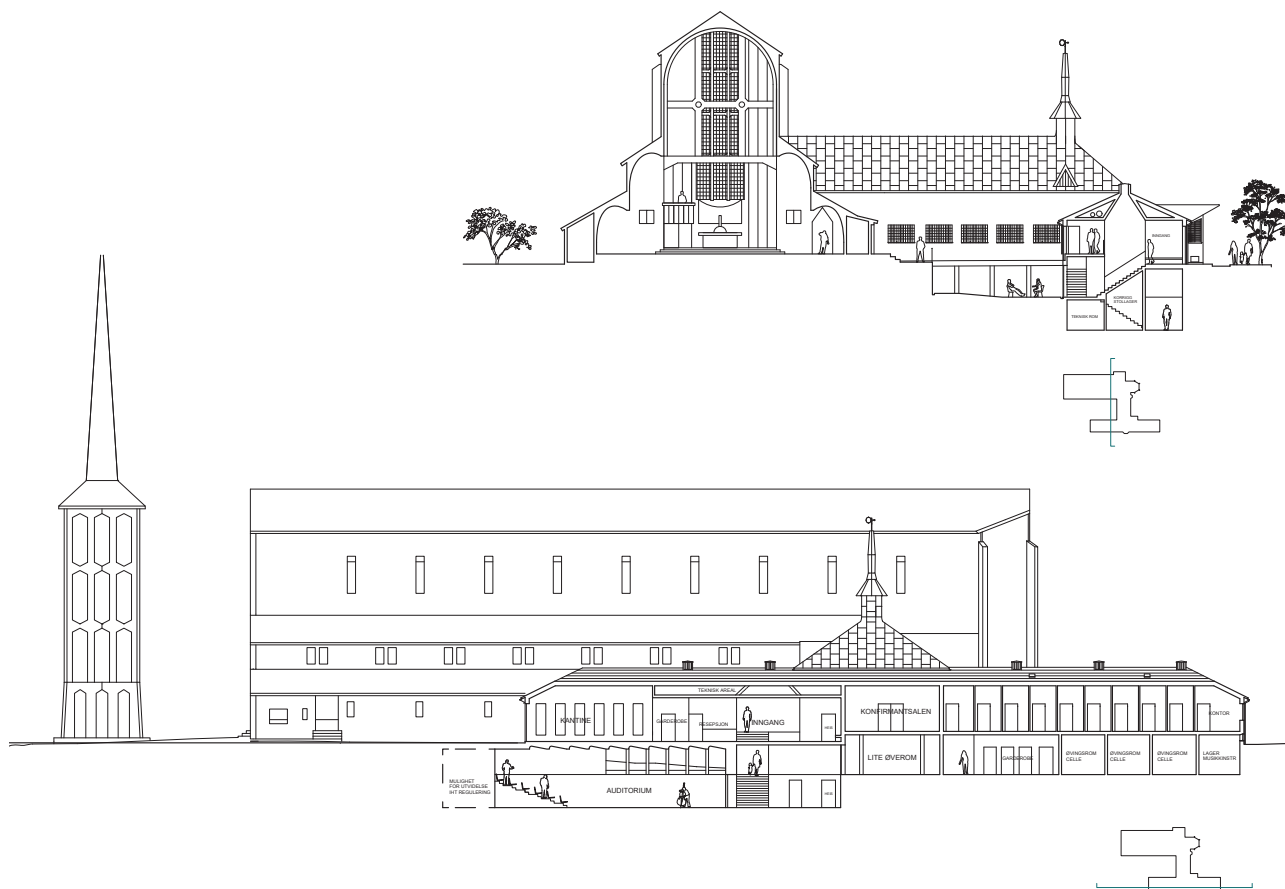
En liten hake ved forslaget er at man som bevegelsehemmet må bruke heis for å komme opp til hovednivået - en høydeforskjell på under 1 meter. En såpass liten høydeforskjell hadde vært langt gunstigere å håndtere med rampe. Når det er sagt, er det likevel løsningsforslagets prioritering av åpenhet og enkel orientering forståelig med tanke på de fastsatte arealene man har til rådighet.

Fasadens åpne preg uttrykker på en god måte den offentlige kafé/ kantine-funksjonen som befinner seg her, i direkte tilknytning til hovedinngangssonen. I tillegg til serveringsområdet og kjøkken er det HC-toalett og en liten garderobe. I forslaget legges det opp til egen inngang/ rømningsvei til kafé fra utsiden mot vest. Planløsningen gir dermed den positive bieffekten at kaféen enkelt kan leies ut til eksterne brukere som en selvstendig enhet. Dette kan skape økt bruk og ikke minst tiltrente leieinntekter. Dette veier opp for at serveringsarealet er i knappeste laget.

Fra inngangssonen er det enkelt å finne veien inn til den eksisterende kontorfløyen som i forslaget bygges om med små kontorer og tilleggsfunksjoner som toaletter og praktisk garderobe med direkte inngang fra utsiden. I forslaget er det vist hvordan takkonstruksjonen i kontorfløyen med fordel kan bygges om for å øke kontorenes takhøyde og dermed gi mer volum på de nokså små kontorene. Planløsningen er dog ikke avhengig av dette gunstige tiltaket for å kunne realisere slik den er presentert.

Fra hovedinngangssonen og ned i underetasjen, kommer man først til en åpen foajé. Slik den er plassert vil den kunne fungere som en viktig sosial transformator og orienteringssted mellom det utvendige amfi, auditoriet under kaféen og de øvrige viktige funksjonene i underetasjen: øvingsrom, lager toalett og garderobefasiliteter. Mangel på møterom i kontorfløyen kompenseres med et stort møterom med flott henvendelse til uteområdet. Rommenes generelle utforming og plassering i dette forslaget mener juryen fører til at mange av rommene kan passe til flere bruksområder. Dette er udelt positivt.

Det nye auditoriet er som i øvrige konkurranseforslag plassert under kaféen, med innslipp av lys fra utvendig amfi. Auditoriet er enkelt i formen og vil være takknemlig å ta i bruk til alle ønskede funksjoner. Det er i konkurranseutkastet vist et fullgodt auditorium som er ca. 26 m² mindre enn den lovlig maksimale utnyttelsen i foreliggende plan. Dette gir muligens rom for reduserte kostnader. I den sammenheng må nevnes at et vesentlig usikkerhetsmoment i *Samklang* er rømning fra auditoriet. På planløsningen er det riktig nok vist en rømningsdør, men den er på ingen måte ferdig løst. Juryen mener likevel at dette er realiserbart innvendig, og dermed uten å måtte grave dypere i terrenget enn vist i forslaget. Dette blir en viktig del av videre prosjektering. Løsningen er

drøftet med brannteknisk konsulent og vurderes som realiserbar med mindre justeringer.

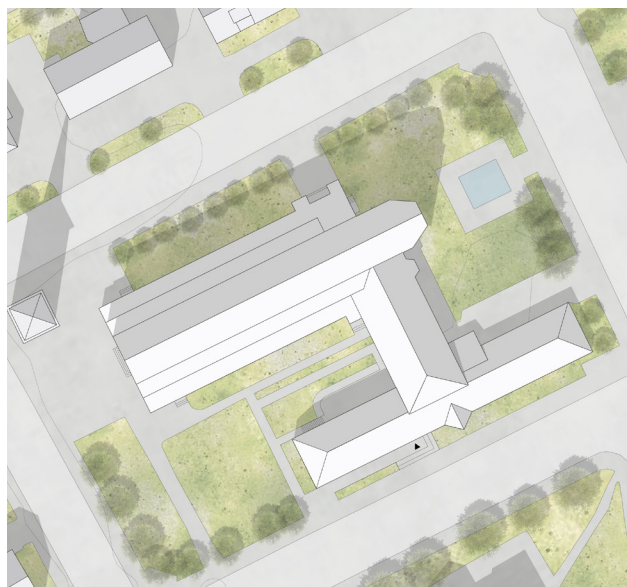
Lagerfunksjoner for stoler og kor-rigg ligger i tett tilknytning til både auditoriet og til heis. Dette gir funksjonell transport av objekter fra lageret til øvingsrom og menighetssal i etasjene over. Størrelse på heisen må kvalitetssikres i den videre prosessen.

Det utvendige amfi ligger grunnere enn det som tillates i reguleringsplanen. Dette gjør den videre prosessen forutsigbar ift. søknadsprosessen og gjør prosjektet gjennomførbart. At amfiet ikke går dypere enn her vist, betyr også færre skyggedannelser, og mer dagslys. Forholdet mellom ute og inne er godt og tilforlataelig planlagt, og det er ikke vanskelig å se at foajeen i underetasjen også vil kunne fungere som egen inngang for de som skal på øving.

Samklang er det eneste av de tre konkurranseutkastene som løser forutsetningene i konkurransegrunnlaget innenfor reguleringsplanens bestemmelser. Romprogrammet og kommunikasjonsflyten er løst på en god måte både ift. til kobling til utvendige terrengnivåer på begge sider av tilbygget, til den interne romkabal og ikke minst i forhold til universell utforming.

Størrelsen på auditoriet, at eksisterende teknisk rom beholder sin plassering og at det utvendige amfiet ikke graves dypt ned i bakken, er forhold som også bidrar positivt med tanke på bærekraft og økonomi.

Samlet sett mener juryen at *Samklang* forholder seg til konkurransegrunnlaget på en god og tilfredsstillende måte. Det er et gjennomarbeidet og ikke minst gjennomførbart forslag, uten omfattende behov for endringer. Løsningene som er valgt fremstår sterk både arkitektonisk og byggeteknisk. *Samklang* vil bidra til at Bodø domkirke kan møte fremtiden med velfungerende arealer og et balansert uttrykk som på alle vis knytter seg fint til eksisterende bygningssmasse.

«HJERTEROM»

2. PREMIE

CARL-VIGGO HØLMEBAKK ARKITEKTKONTOR ERIK LANGDALEN ARKITEKTKONTOR

CARL-VIGGO HØLMEBAKK ARKITEKTKONTOR, OSLO

Carl-Viggo Hølmebakk, Elisabeth Øymo,
Niklas Lenander, Stefan Hurrell, Mia Forslund,
Apollo Karmatskiy, Åsne Lassen

LANGDALEN ARKITEKTKONTOR, OSLO

Erik Langdalen, Sindre Grønli, arkitekt
Frida Johansen, arkitekt

Rådgivere:

DR. TECHN. KRISTOFFER APELAND, OSLO

Snorre Larsen, RIB

LINK ARKITEKTUR, OSLO

Arne Førland-Larsen, rådgiver ventilasjon mm.

Med *Hjertrom* ønsker forslagsstiller at Bodø domkirke skal utvikles til å bli en formidlingskirke – en utadrettet folkekirke og kulturarena. I tillegg til forslaget om den konkrete tilbygget, er derfor koblingen til omgivelsene og sentrale kulturminner fremhevet. Som fysisk utforming gis dette uttrykk gjennom et ambisiøst uterom mellom det nye tilbygget og Nordlandsmuseet. Den bilfrie gaten mellom byggene tenkes som en åpen plassdannelse til bruk for ulike arrangementstyper og samhandling mellom de to institusjonene. Forslaget går så langt at det foreslås at Nordlandsmuseet må få sin universelt utformede hovedinngang mot plassen, ikke på andre siden av bygget slik som planlagt.

I tillegg foreslås det at det i underetasjen i kontorfløyen lages åpning inn i bunkersen. Ytterveggen til bunkersen fra 2. verdenskrig ligger delvis inne i eksisterende kontorfløys underetasje. Bunkersen belyser Bodø domkirkes unike og dramatiske historie og har i dag inngang fra utsiden, ved dagens inngang til kontorfløyen. En fysisk kobling mellom byggene er interessant og gir helt klart økte bruksmuligheter for eksempel med tanke på turister. Bunkersen er omfattet av streng fredning og vil kreve dispensasjon for å kunne brukes. I tillegg vil dette være svært kostbart og løsningen ligger utenfor oppgaven og konkurransegrunnlaget.

Juryen vil berømme forslagsstiller for sin tydelige og troverdige vilje til å synliggjøre prosjektet som en del av Bodøs byutvikling og en vilje til å sette bygget i sin helt unike kontekst og skape samhandling. Ideene uttrykker et tankegods som er verdig en by som er utnevnt til Europeisk kulturhovedstad i 2024.

Når det gjelder presentasjonsteknikk skiller *Hjerterom* seg fra de andre forslagene på en interessant måte ved å fremstå som en veggavis. Her er mye tekst og mange skisser og illustrasjoner som både viser romlige situasjoner i utkastet, historiske foto og materialbilder. Presentasjonen er svært rik og bærer preg av å være godt gjennomarbeidet. Tegningene er tydelig lesbare og gir betrakteren god forståelse av innholdet, men kunne kanskje prioritert plassen på plansjene annerledes.

Hjerterom er det utkastet som i størst grad viser et tydelig arkitektoniske grep knyttet til auditoriets henvendelse til det utvendige amfiet. Tilbygget fremstår mot Prinsensgate som en tydelig videreføring av kontorfløyen med sitt horisontale uttrykk. Både takform og materialbruk på tak og fasader videreføres. Vår egen tid uttrykkes gjennom et stort, langstrakt vindu inn mot caféen fra plassen utenfor. Inngangsdøren bryter dermed med dette med en noe simpel utforming. Inngangssonen er likevel lett lesbar og lett tilgjengelig for alle, siden nivåforskjell mellom ute og inne først tas innenfor ytterdøra.

Når man kommer inn i bygget opplever man stor grad av åpenhet inn mot caféen og enkel orientering videre i bygget. Et stort vindu mot selve kirkebygget setter det hele i fin sammenheng. Juryen ser likevel utfordringer ift. trekk fra inngangsdør og at cafeen burde vært mulig å stenge av mot omkringliggende arealer for å sikre fleksibel bruk. At man som besøkende i caféen må ned i underetasjen for å bruke toalett kan i noen gard være en ulempe. Rampen i inngangssonen er bratt.

For å komme inn i kontorfløyen viser løsningsforslaget et enkelt og velfungerende grep med å sette opp en skillevegg mellom gang og møtesone som sikrer god bruk av konfirmantsalen selv om det er en viktig kommunikasjonsvei. Kontorfløyen er fint organisert med mye tilgang på dagslys for de ansatte og stor grad av åpenhet. At det er lagt til rette for sosiale soner er positivt.

I underetasjen finner vi øvingsfasiliteter, lager og toalett/garderobes. Lageret er plassert i den laveste delen under kontorfløyen. I utgangspunktet god utnyttelse av arealet, bortsett fra at åpning inn til lagersonen vil være for smal med tanke på en del store gjenstander som skal plasseres her. Brukbarheten betviles. Foajeen i underetasjen er trukket en del inn under menighetssalen og leses som et tydelig ønske om kobling til ny inngang til bunkersen - som ikke er en del av konkurransen. At samtalerommene ligger med henvendelse

til vrimelearealet kan være uheldig med tanke på bruk i sårbare livssituasjoner.

Øvingsrommene er utformet på en troverdig måte ift. lydsmitte. Den langsgående korridoren som er lagt mellom foajé og øvingslokalet i krypten vil kreve flytting av eksisterende teknisk rom og føre til ny døråpning til krypten som er fredet. Dette anser Juryen som unødige grep som både er fordyrende og vil kreve ekstra dispensasjon hos vernemyndighetene.

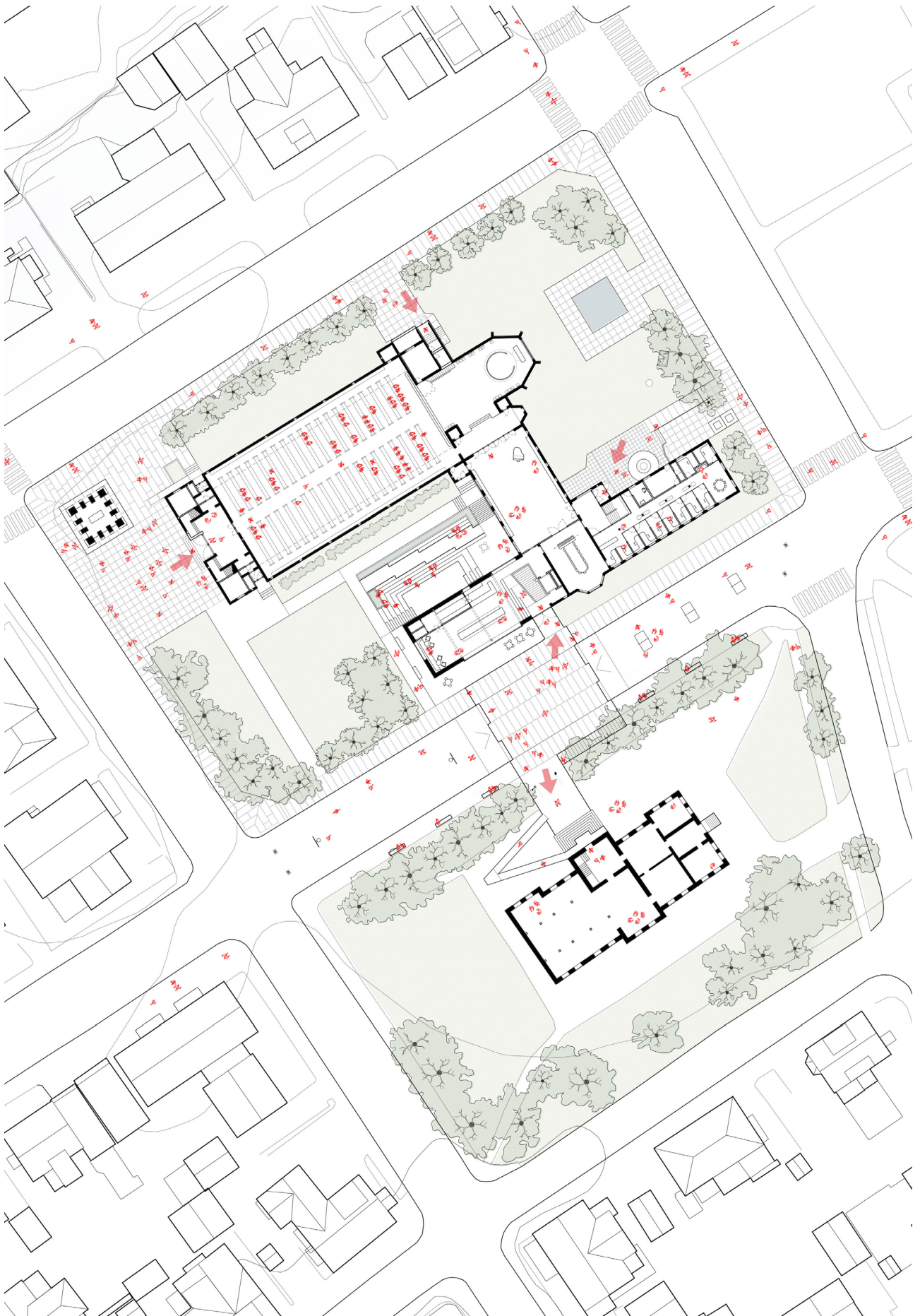
En del av toalettene er organisert i små satellitter tilknyttet øvingsrommene. Dette vurderes som fordyrende og uhensiktsmessig bruk av arealer.

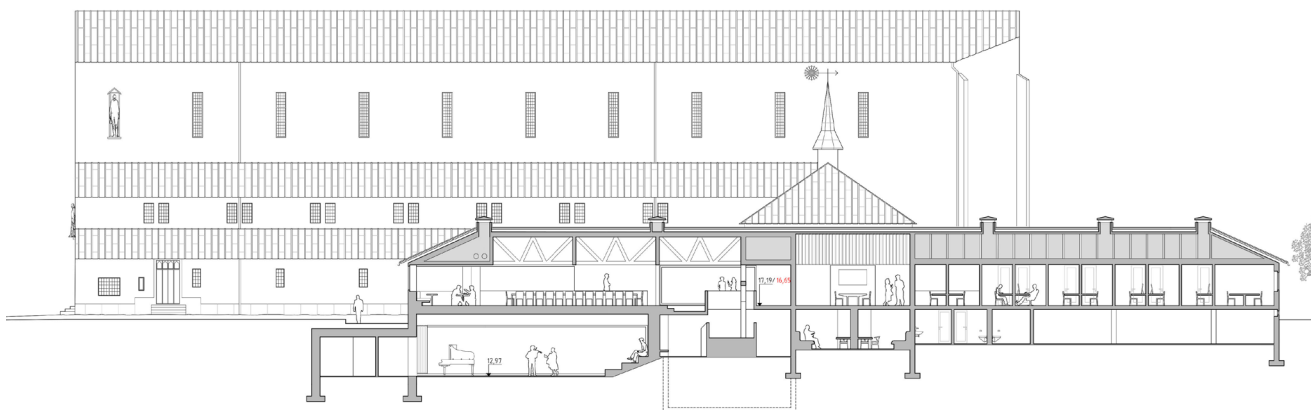
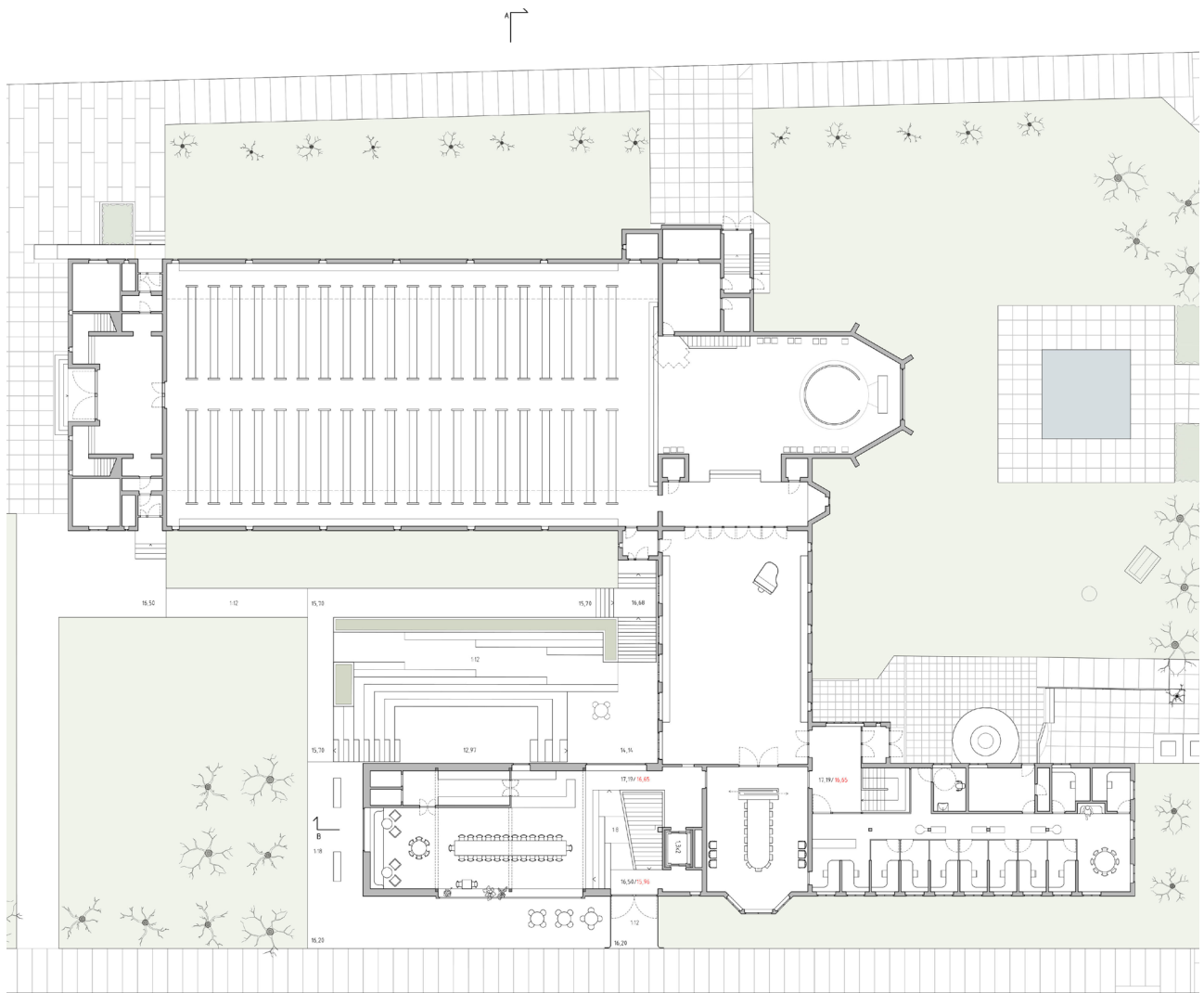
Det mest påfallende og interessante grepet i *Hjerterom* er at nedre nivå av det utvendige amfiet legges på samme nivå som innvendig gulv i innvendig auditorium. At hele vegg mellom ute og inne utformes i glass som kan åpnes helt opp er besnærende. Juryen har hatt mange diskusjoner rundt løsningen som fører til mange gode bruksmuligheter på tvers av klimasoner. Det løser rømningsproblematikken på enkelt vis og det gir en økt romopplevelse og selve kirkebygget vil være til stede i utsikten fra auditoriet. Glassveggen gir også akustiske muligheter ift. grad av etterklangstid med og uten gardin- eller helt åpent ut. Det må nevnes at uteområdet er svært godt løst i avtrappinger og ramper som skaper en elegant og veltilpasset urban plass mellom det nye tilbygget og kirken. Juryen har samtidig diskutert denne løsningen kan være utfordrende når det gjelder økonomi og klimamessige forhold.

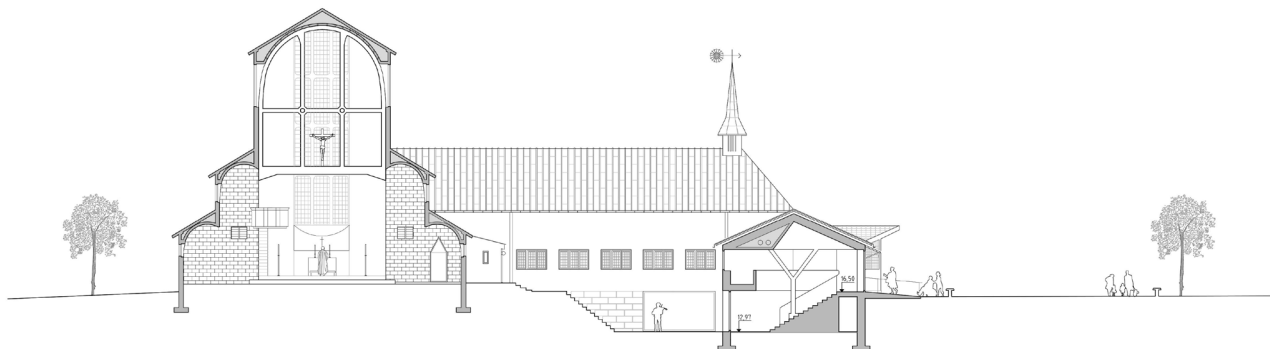
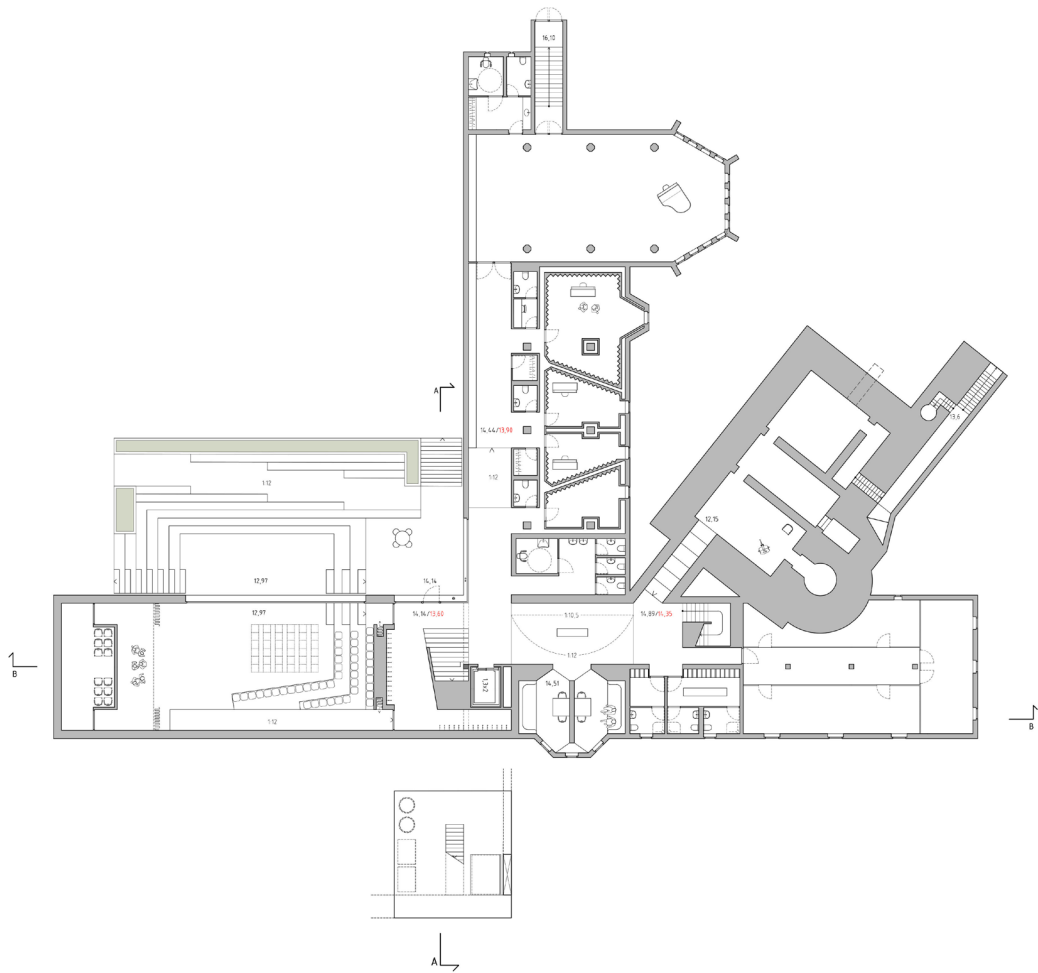
Om det er hensiktsmessig med en fast tribune i auditoriet kan diskuteres, men det er flere ankepunkter knyttet til den interessante løsningen. Først og fremst legger forslaget nedre del av auditoriet ca. 60 cm lavere enn det den nylig vedtatte reguleringsplanen tillater som er premissgivende i konkurransen. Dette vil kreve en dispensasjon som ikke uten videre vil bli godkjent. Forslagsstiller skriver selv at løsningen kan tilpasses gjeldende regulering. Når dette ikke er vist, er det vanskelig for juryen å forstå hvordan det arkitektoniske hovedgrepet kan ivaretas. Det reiser seg også helt klart en rekke spørsmål om hvorvidt forslaget lar seg løse på en teknisk god måte med skyvbare vegger og trinnfri overgang mellom ute og inne med tanke på Bodøs klima.

Det er uten tvil *Hjerterom* som utviser det tydeligste arkitektonisk grepet og ikke minst vilje til å tenke på utvidelsen av Bodø som kirke i en større og fremtidsrettet sammenheng. At dette ikke når til topps i konkurransen baseres på avviket fra reguleringsplanen og den tekniske gjennomførbarheten tilknyttet uteområde og auditorium. Sammen med en rekke planmessige svakheter vil løsningsforslaget kreve såpass stor omarbeiding at juryen mener at hovedgrepet vil svekkes.

En av hovedoppgavene i konkurransen er å løse den nye fløyens arkitektoniske uttrykk. Forslaget har løst gårdsrommet og auditoriet, men fasadene og hovedinngangen kunne ha vært løst mer overbevisende.

«DEN LILLE PORTALEN»

ARCHITEKTURBÜRO PAUL BÖHM TANDBERG ARKITEKTER

ARCHITEKTURBÜRO PAUL BÖHM , KÖLN

Paul Böhm
Johannes Beeh
Helena Krogmann
Wenyi Kang
Ahmed Faisal
Mohammad Amin Sedigh

TANDBERG ARKITEKTER, OSLO

Bjørn Tandberg
Björn Münch
Marianne Y. Gjørtz

Konkurranseforlaget innfører et tydelig skille i materialbruk mellom eksisterende kontorfløy og det nye tilbygget. Her foreslås et mellombygg i glass, som artikulere overgang mellom nytt og gammelt og samtidig danner den nye hovedingangen - *Den lille portalen*. En slik «fuge»-tenkning mellom nye og eksisterende bygningsmasser er en velkjent metode innenfor arkitekturen for å sikre lesbarhet mellom nytt og gammelt.

Det nye tilbyggets materialbruk er fremstilt med blottlagt betong i både tak og vegger. Den skiller seg dermed både fra mellombygget i glass og eksisterende kontorfløy i både materialbruk og detaljering, og får dermed bygningskroppen til å fremstå som tredelt. Den særdeles knappe utformingen antyder at man i en videre fase står foran en rekke krevende detaljer som skal tåle et tøft klima. Samlet sett tror juryen detaljeringsfasen vil påvirke forslaget uttrykk på en negativ måte slik at tredelingen vil fremstå uheldig både uttrykksmessig og bygningsteknisk.

I *Den lille portalen* foreslås det å grave ut amfiet i hele mellomrommet mellom kirkebygg og det nye tilbygget. Den dypeste delen av det gresskleddet amfiet (scenen) graves ut mot fasaden til menighetssalen. Dette bryter med reguleringsplanen. I teksten står det at løsningsforlaget forholder seg til reguleringsplanen.

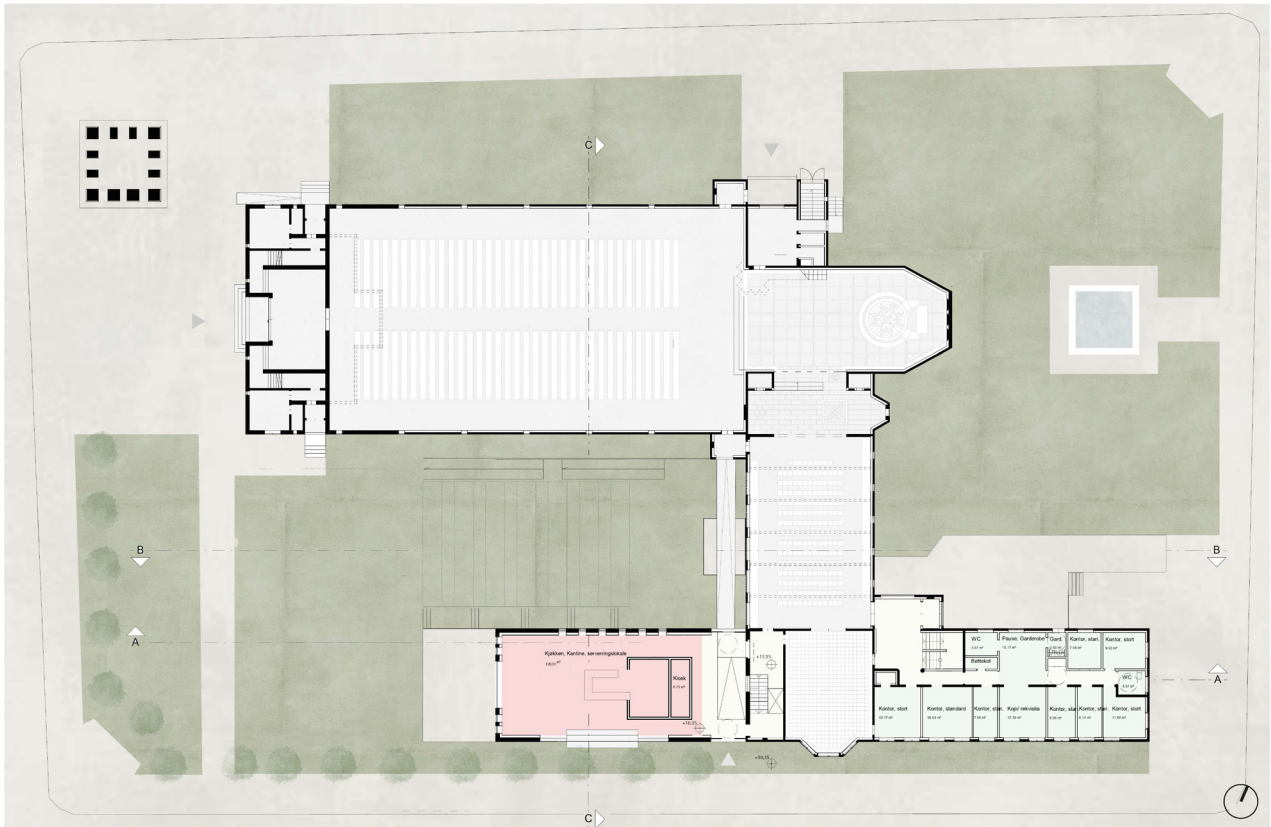

Forslagsstiller ønsker at portalfunksjonen gjennom det nye mellombygget fortsetter gjennom tilbygget, over uteplassen, og inn i selve kirkebygget. På denne måten skaper man ikke bare visuell forbindelse, men også en fysisk tilknytning mellom de ulike byggene, uten å måtte gå gjennom menighetssalen. Intensjonen med dette er god. Løsningen er dessverre dårlig. Med utgravd amfi vil gangbanen fremstå som en utvendig bro langs fasaden langs menighetssalens vestvegg og dermed endre det fredete fasadeuttrykket i stor grad. Dette vil ikke godkjennes av vernemyndighetene. I tillegg vil broens kobling til kirkerommets sideinngang degradere døråpningen som viktig rømningsvei. Dette kommenteres ikke og påfører kirkerommet en unødvendig utfordring som ikke er løst. Den utvendige forbindelsen/broen langs fasaden bryter med reguleringsplanen.

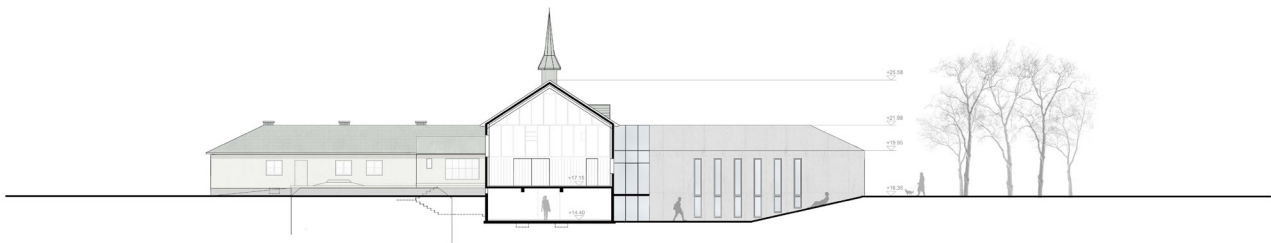
Ut over de kritiske momentene over, kan det også nevnes at Inngangspartiet er trangt. Pausearealet for de ansatte er plassert i garderoben, rett utenfor et toalett og ett av øvingsrommene er plassert ut mot en viktig kommunikasjons-åre, uten omsluttende vegger. Auditoriet kan ikke lukkes mot tilstøtende rom.

Teksten i konkurranseutkastet er overfladisk, og det er vanskelig å forstå innhold i teksten. Illustrasjonen som er valgt på plansjene burde ha vært prioritert annerledes for å vise de viktigste løsningene i forslaget. Plantegninger og snitt samsvarer ikke og det er derfor vært vanskelig for juryen å sette seg godt inn i prosjektet.

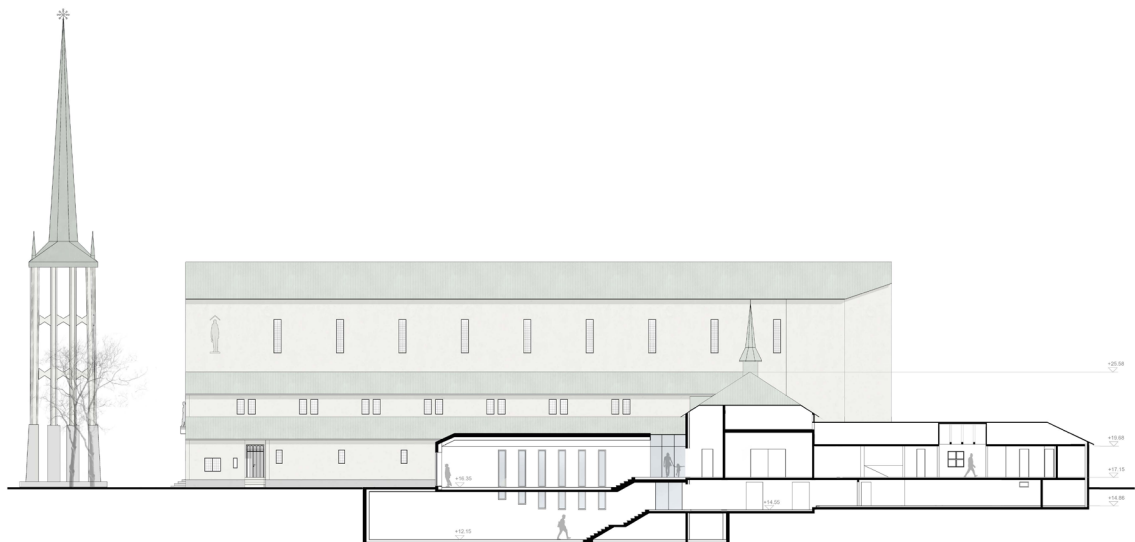
En samlet jury ønsker å gi klart uttrykk for at forslaget *Den lille portalen* oppfattes som uprofesjonelt og lite gjennomarbeidet. Juryens stiller spørsmål ved om det er gjort tilstrekkelig kvalitetskontroll. Forslagets faglige nivå er utfordrende i en konkurranse med likt honorar til alle deltakerne.

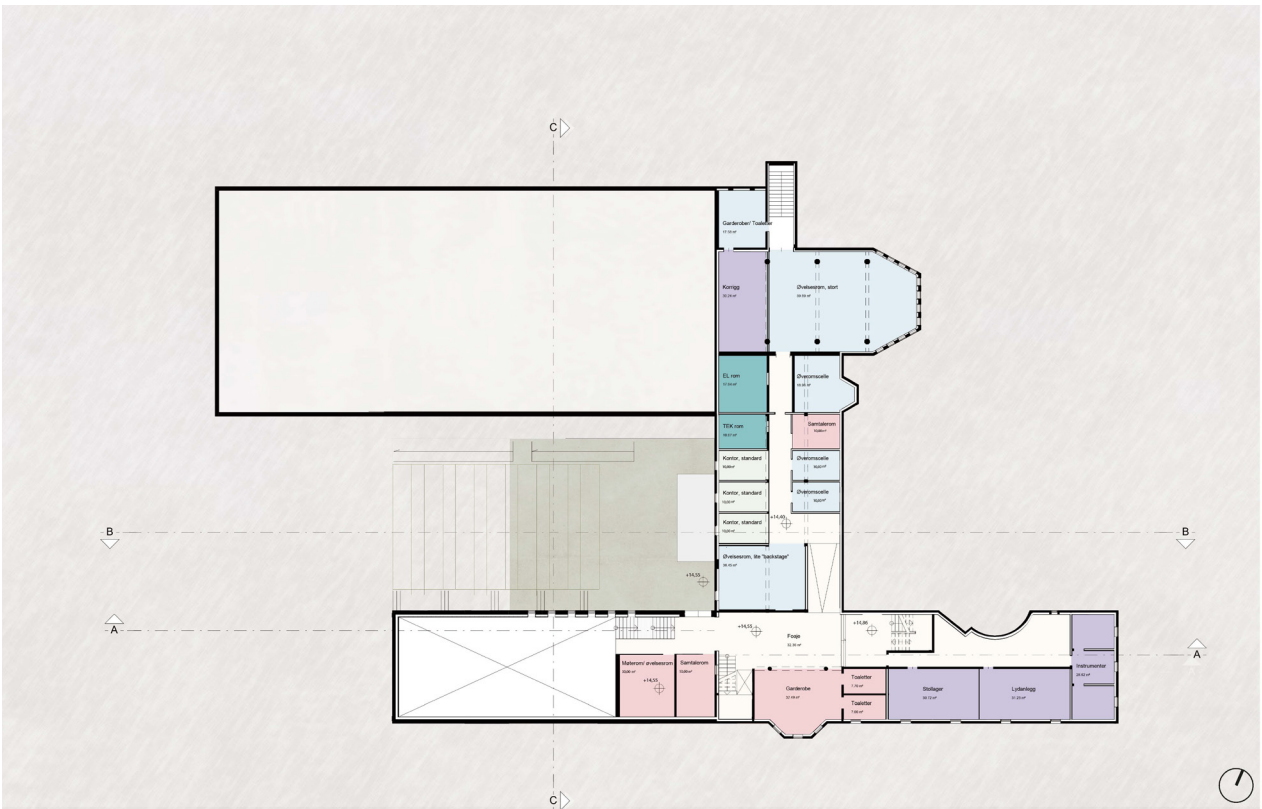
Plan 1. etasje

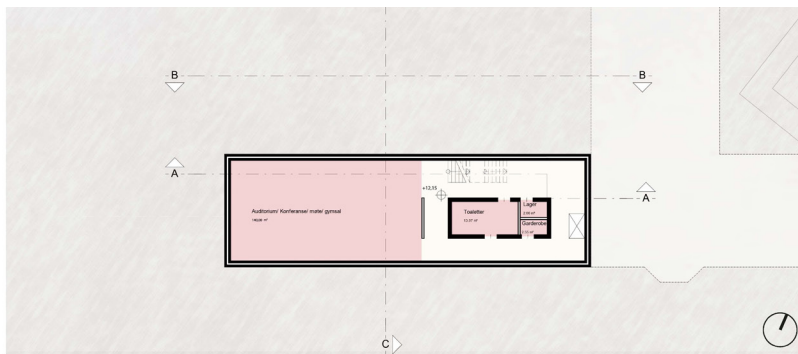
Snitt B-B

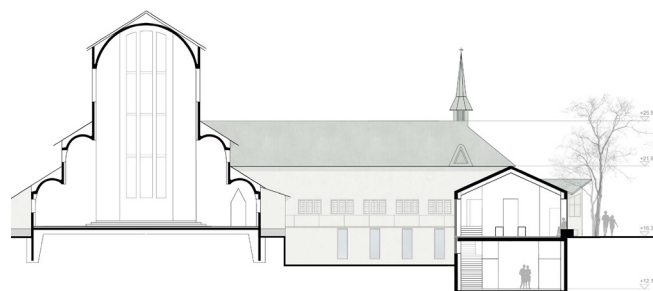
Snitt A-A

Plan 1. underetasje

Plan 2. underetasje

Snitt C-C

JURYENS AVGJØRELSE

Etter juryens vurdering er det forslaget *Samklang* som har løst oppgaven best i forhold til de kriteriene som er beskrevet og de strenge begrensninger som ligger i reguleringsplanen. *Samklang* har samlet også det største utviklingspotensialet, uten at det må gjøres store endringer i konseptet.

Samlet sett mener juryen at *Samklang* forholder seg til konkurransegrunnlaget på en god og tilfredsstillende måte. Det er et gjennomarbeidet og ikke minst gjennomførbart forslag, uten omfattende behov for endringer. Løsningene som er valgt fremstår sterk både arkitektonisk og byggeteknisk. Forslaget viser en god balanse der kafé, auditorium og ny inngang er av lik arkitektonisk viktighet.

Samklang vil bidra til at Bodø domkirke kan møte fremtiden med velfungerende arealer og et balansert uttrykk som på alle vis knytter seg fint til eksisterende bygningsmasse.

Juryens avgjørelse er enstemmig.

JURYENS AVGJØRELSE FOR DET VIDERE ARBEIDET MED PROSJEKTET

I det videre arbeidet med prosjektet ønsker juryen å påpeke at følgende områder må bearbeides i prosjekteringen:

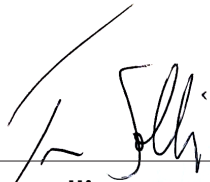
- *Rømning fra auditoriet må løses på en tilfredsstillende måte ift. en god brannstrategi.*
- *Byutviklingspotensialet i prosjektet kan utnyttes bedre ifb. med Prinsens gate, museet og parken rundt domkirken.*
- *Uterom mellom tilbygget og domkirken må bearbeides og detaljeres videre*
- *Auditoriet må gis en utforming som ivaretar behovet for stollager*
- *Kontorløsningen bør bearbeides mht. åpenhet, uformelle møteplasser og antall kontorer*
- *Fasade mot kirken må bearbeides, fasadeendring må vurderes mot kulturvern*
- *Planløsningen i kaféen må studeres for om mulig å øke arealet på kaféen*
- *Utforming av fasade og vindusnisjer bør vurderes opp mot arealbehov innendørs*
- *Brannkonsept må utarbeides før prosjekteringen starter opp*

Under juryens arbeid er det også framkommet ønsker om mindre programjusteringer i det videre arbeidet som ikke er medtatt i juryens vurderinger:

- *Vurdere behovet for antall kontorer i kontorfløyen*
- *Vurdere behovet for et vaktmesterrom*
- *Vurdere endringer for å sikre gode utleiemulighet av kaféen*

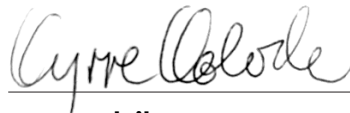
JURYENS UNDERSKRIFTER

Oktober 2021

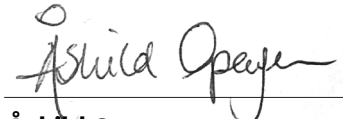
Tom Solli

Daglig leder/Kirkeverge
Menighetsrådet Bodø domkirke
Juryens leder

Kyrre Kolvik

Sogneprest Bodø domkirke

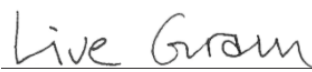
Åshild Opøyen

Fellesrådet/Menighetsrådet Bodø domkirke

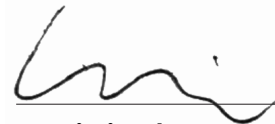
Lars Raymond Holm

Fellesrådet/Menighetsrådet Bodø domkirke

Live Gram

Sivilarkitekt MNAL, oppnevnt fra Norske arkitekters landsforbund (NAL)

Sami Rintala

Arkitekt professor, oppnevnt fra Norske arkitekters landsforbund (NAL)

Måns Davidson

Sivilarkitekt MNAL, Norske arkitekters landsforbund, jurysekretær.

Konkurransens vinner *Samklang* av Atelier Oslo AS

NR.
545
2021

Motto: «Samklang»
Atelier Oslo AS

Norske arkitekters landsforbund (NAL)

Norske arkitekters landsforbund (NAL) er en fagideell medlemsorganisasjon for over 4300 arkitekter i Norge. Vi arbeider for å fremme god arkitektur og stedsutvikling, og utvikler forbildeprosjekter innen miljø og bærekraft med våre samarbeidspartnere. Vårt mål er å øke miljøkompetansen og tverrfagligheten blant arkitekter, planleggere og øvrige aktører i byggesektoren.

arkitektur.no

Norske Arkitektkonkurranser (NAK)

Norske Arkitektkonkurranser (NAK) er den eneste publikasjon i sitt slag, der arkitektkonkurransene dokumenteres på en systematisk og profesjonell måte. Her presenteres både vinnerprosjektet og de øvrige premierte, innkjøpte og hedrede utkastene, samt de sentrale deler av juryens kritikk. NAK oppleves av oppdragsgiver som et nyttig redskap i det videre arbeid med gjennomføring av byggesaken, samt at det gir god «markedsføring» for oppdragsgiveren og for prosjektet som skal realiseres.

Norske arkitekters
landsforbund

Josefines gate 34
NO-0351 Oslo

Tlf: 23 33 25 00
nal@arkitektur.no
arkitektur.no